

AP6

**Policy för ansvarsfulla
investeringar och
ansvarsfullt ägande
Sjätte AP-fonden**

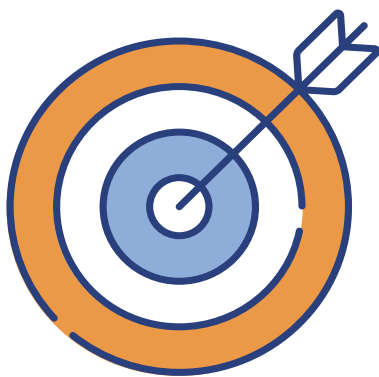
Innehåll

Syfte och omfattning	3
Sjätte AP-fondens uppdrag och värdegrund	3
• Uppdrag	4
• Värdegrund	4
Förutsättningar	5
Definitioner	6
• Föredömlig förvaltning	6
• Hållbarhet, ESG och hållbar utveckling	7
• Ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande	8
Ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande hos AP6	9
• Fokusområden och långsiktiga mål	9
• Inför investering	10
• Hållbarhetsprövning	10
• Tillgångar som fondmedel inte bör placeras i	10
• Ägandefas	11
• Modeller för påverkan och dialog	11
• Rapportering och uppföljning	11
• Likviditetsförvaltning	12
• Vägledning vid särskilda förutsättningar	12
• Noterade innehav	12
Påverkan genom samarbete	13
Öppenhet gentemot AP6:s intressenter	13
Ändringar och uppdateringar	14

Syfte och omfattning

Syftet med denna policy är att beskriva Sjätte AP-fondens (AP6:s) förhållningssätt och roll som långsiktig och ansvarstagande investerare och ägare. Policyn framställer de övergripande ramarna och principerna för AP6:s integrerade ansats för ansvarsfulla investeringar, ansvarsfullt ägande, och integrering av hållbarhet i förvaltningen av pensionsmedel. Policyn gäller för alla AP6:s investeringar, d.v.s. i onoterade tillgångar likväl som för förvaltningen av likviditet. Policyn beslutas av AP6:s styrelse och revideras årligen.

Sjätte APfondens uppdrag och värdegrund

Uppdrag

AP6:s uppdrag har beslutats av den svenska riksdagen i Lag (2000:193) om Sjätte AP-fonden. Där framgår att AP6 ska förvalta anförtrödda medel till nytta för det allmänna pensionssystemet genom placeringar på riskkapitalmarknaden. Fondmedlen skall placeras så att kraven på långsiktigt hög avkastning och tillfredsställande riskspridning tillgodoses. AP6 ska också förvalta fondmedlen på ett föredömligt sätt genom ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande. Vid förvaltningen ska särskild vikt fästas vid hur en hållbar utveckling kan främjas utan att det görs avkall på målet.

Värdegrund

För att skapa förutsättningar för en god förvaltning som är demokratisk, effektiv, rättssäker och fri från korruption finns en gemensam värdegrund för svensk statlig verksamhet. Här beskrivs principerna om demokrati, legalitet, objektivitet, fri åsiktsbildning, respekt för lika värde, frihet och värdighet samt effektivitet och service. Principerna utgår från brett förankrade demokratiska värderingar, såsom de kommer till uttryck i framför allt regeringsformen. De internationella

konventioner och överenskommelser som Sverige har undertecknat, FN:s globala mål för hållbar utveckling, FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter samt Riksdagens generationsmål är också exempel på uttryck för värderingar som ligger till grund för den statliga värdegrunden. I egenskap av statlig pensionsförvaltare agerar AP6 utifrån den gemensamma statliga värdegrunden, vilken också ligger till grund för AP-fondernas gemensamma värdegrund.

Med utgångspunkt i AP6:s uppdrag och mål, samt den statliga värdegrundens sex principer, har AP6 formulerat tre grundteman med tillhörande ledord som präglar hur vi som organisation agerar i vårt uppdrag.

“Sjätte AP-fonden ska, inom ramen för vad som är till nytta för försäkringen för inkomstgrundad ålderspension, förvalta anförtrodda medel genom placeringar på riskkapitalmarknaden.

Fondmedlen ska placeras så att kraven på långsiktigt hög avkastning och tillfredsställande riskspridning tillgodoses.

Sjätte AP-fonden ska förvalta fondmedlen på ett föredömligt sätt genom ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande. Vid förvaltningen ska särskild vikt fästas vid hur en hållbar utveckling kan främjas utan att det görs avkall på målet [om långsiktigt hög avkastning och riskspridning].”

Utdrag ur Lagen om Sjätte AP-fonden, 3 kap.1 §

AP6:s GRUNDTEMAN OCH LEDORD FÖR ORGANISATION OCH KULTUR

Förtroende

Vi har ett stort ansvar att förvalta andras pensioner

Respekt och omtanke

Vi bryr oss om varandra och samhället vi verkar i

Engagemang

Vi är engagerade och utvecklar vår verksamhet

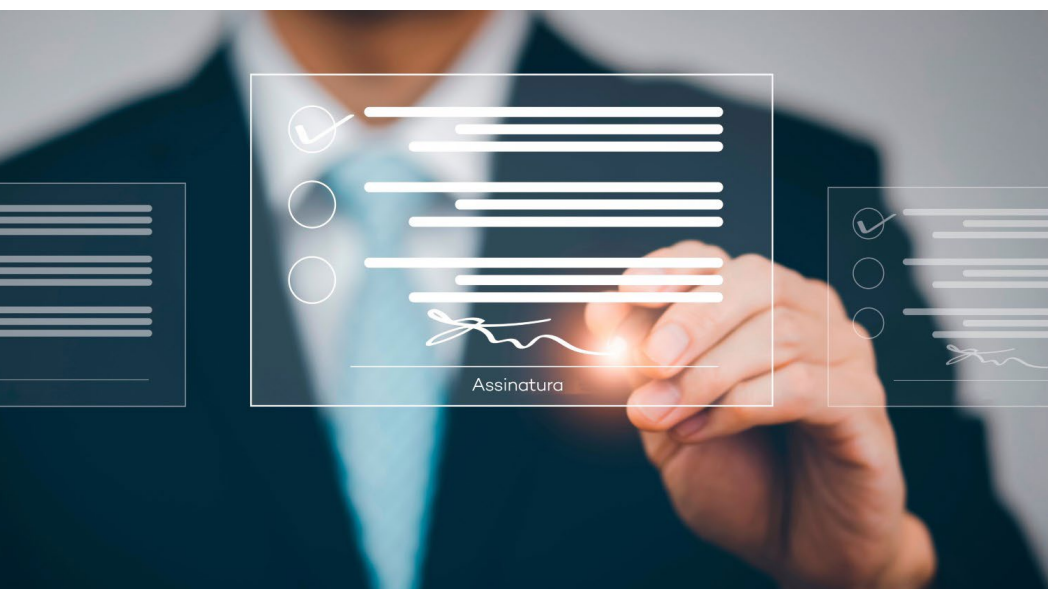

Förutsättningar

AP6 investerar i onoterade tillgångar på riskkapitalmarknaden genom fondutfästelser och co- investeringar. AP6 har därmed en indirekt roll i förhållande till de enskilda bolagen men en aktiv ägarroll i förhållande till fonder och fondförvaltare. Externa fondförvaltare har ansvaret för investeringarna, inklusive investeringsoch försäljningsbeslut, samt utövandet av ägarstyrning och värdeskapande i portföljbolagen.

I arbetet med ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande utgår AP6 ifrån

de särskilda förutsättningar som gäller för investeringar på riskkapitalmarknaden. Riskkapitalmarknaden (private equity) karaktäriseras bland annat av att onoterade bolag inte är noterade på en handelsplats där bolagets aktier kan handlas, det vill säga bolaget är en illikvid placering. Bolaget ägs i stället av ett mindre antal ägare som driver och utvecklar bolaget. Om ägaren/ ägarna vill sälja bolaget eller sina aktier måste avtal om försäljning tecknas direkt mellan olika parter för att en försäljning ska kunna ske i avsaknad av en handelsplats.

Definitioner

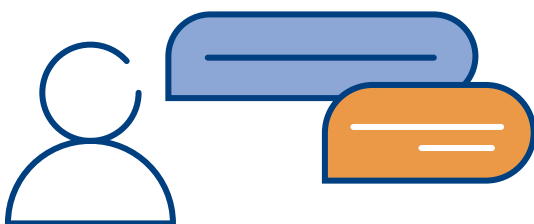
Föredömlig förvaltning

AP6 ska enligt Lagen om Sjätte AP-fonden förvalta fondmedlen på ett föredömligt sätt genom ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande. AP6 har tillsammans med de andra svenska AP-fonderna definierat vad föredömlig förvaltning innebär för AP-fonderna.

Enligt AP-fondernas gemensamma definition innebär föredömlig förvaltning att:

- Bedriva ansvarsfull kapitalförvaltning i syfte att åstadkomma en långsiktigt hög avkastning vid den risknivå som valts för de olika AP-fonderna.
- Förvalta kapitalet och i övrigt agera så att allmänhetens förtroende för AP-fonderna och deras verksamhet upprätthålls. Det innebär att förvaltningen ska vara effektiv, resultatriktad, präglas av öppenhet och fästa särskild vikt vid hur en hållbar utveckling kan främjas utan att göra avkall på avkastningsmålet. Detta kommer även bidra till ett högt förtroende för det allmänna pensionssystemet i sin helhet.

- Integrera hållbarhetsfaktorer, såsom miljöaspekter, sociala aspekter och bolagsstyrnings- aspekter samt affärsetiska aspekter i verksamheterna, såväl i den egna organisationen som i förvaltningen av fondkapitalet. Global Compact, FN:s globala mål för en hållbar utveckling, FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter samt Riksdagens generationsmål är exempel på mål och principer som beaktas.
- Vara engagerade och ansvarsfulla investerare och ägare, föra dialog med innehav, andra ägare och övriga intressenter, samt delta i olika nationella och internationella initiativ och sammanhang som främjar god bolagsstyrning och en hållbar utveckling.
- Eftersträva ett fakta- och kunskapsbaserat förhållningssätt, som vilar på vetenskaplig grund.
- Vägledas av en gemensam värdegrund, som tar sin utgångspunkt i den svenska statens värdegrund.

Hållbarhet, ESG och hållbar utveckling

Hållbar utveckling definieras generellt som en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov. Begreppet hållbarhet bygger på tre grundpelare: ekonomiskt, socialt och miljömässigt ansvar. Ekonomiskt värde skapas samtidigt som negativa effekter på miljön reduceras och mänskliga behov samt sociala rättigheter respekteras. FN:s hållbarhetsmål (Globala målen) definierar en global handlingsplan för omställningen till ett hållbart samhälle. Respekt för mänskliga rättigheter och genomförandet av Parisavtalet för klimat är förutsättningar för att uppnå Globala målen.

ESG är ett annat sätt att beskriva hållbarhet och står för miljö, socialt ansvar och bolagsstyrning (environment, social and governance). AP6 använder sig omväxlande av begreppen hållbarhet och ESG. AP6 har anslutit sig till FN:s Global Compact och dess tio grundläggande principer, vilka syftar till att främja företag att integrera och ta hänsyn till hållbarhetsfrågor i sin verksamhet och i sin värdekedja. Utöver att uppmuntra företag och organisationer att agera ansvarsfullt och linjera sin verksamhet med de tio principerna, stödjer även Global Compact aktörer att främja bredare samhälleliga mål såsom uttryckt i FN:s Globala målen.

Global Compacts tio principer:

MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

- 1: Stödja och respektera internationella mänskliga rättigheter inom sfären för företagens inflytande
- 2: Försäkra att deras egna företag inte är inblandade i kränkningar av mänskliga rättigheter

ARBETSRÄTT

- 3: Upprätthålla föreningsfrihet och erkänna rätten till kollektiva förhandlingar
- 4: Eliminera alla former av tvångsarbete
- 5: Avskaffa barnarbete
- 6: Avskaffa diskriminering vad gäller rekrytering och arbetsuppgifter

MILJÖ

- 7: Stödja försiktighetsprincipen vad gäller miljörisker
- 8: Ta initiativ för att stärka ett större miljömedvetande
- 9: Uppmuntra utvecklandet av miljövänlig teknik

ANTIKORRUPTION

- 10: Motarbeta alla former av korruption, inklusive utpressning och mutor.

Ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande

I arbetet med ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande tar AP6 sin utgångspunkt i de internationella ramverk och överenskommelser som definierar hållbarhet och som kommer till uttryck i den svenska, statliga värdegrunden avseende mänskliga rättigheter, demokrati och hållbar utveckling.

AP6 har signerat FN:s principer för ansvarsfulla investeringar (Principles for Responsible Investments eller PRI) och har förbundit sig att agera i enlighet med dem. Principerna innefattar såväl investeringsprocess, som ägandefas.

PRI:s sex principer:

- 1: Integrera ESG-frågor i analys och beslutsfattande i investeringsprocessen
- 2: Agera som aktiva ägare och integrera ESG- frågor i ägarskapspolicyer och -processer
- 3: Efterfråga lämplig redovisning på ESGområdet från de objekt som investeras i
- 4: Förorda acceptans och implementation av PRI:s principer inom investeringsindustrin
- 5: Samarbeta för att öka effektiviteten i implementationen av PRI:s principer
- 6: Redovisa arbetet och framsteg inom att implementera PRI:s principer

Ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande hos AP6

Integrering av hållbarhet i AP6:s investerings- och förvaltningsverksamhet bidrar till att identifiera risker och möjligheter att skydda och skapa värde. Därigenom är integrering av hållbarhet en förutsättning för att kunna generera en långsiktigt hög avkastning i enlighet med AP6:s uppdrag. Att ta hänsyn till hållbarhetsfaktorer och aktivt arbeta för att minimera negativ påverkan och bidra till positiv påverkan på hållbarhet är därtill viktigt för att upprätthålla allmänhetens förtroende för AP6 som statlig pensionsförvaltare. AP6 arbetar därför systematiskt, i linje med FN:s principer för ansvarsfulla investeringar, för att identifiera, analysera och ta ställning till hållbarhetsaspekter i investeringsverksamheten. AP6 utgår från ett väsentlighetsperspektiv vad gäller hållbarhet, vilket innebär att fokus riktas mot de områden som är relevanta för aktuell situation. Olika investeringar har olika utmaningar och möjligheter vad gäller hållbarhet, beroende på den bransch och den geografi där de är verksamma. Därtill finns hållbarhetsutmaningar av systemisk karaktär som till stor del gäller för alla investeringar.

Fokusområden och långsiktiga mål

Hållbarhetsutmaningar av systemisk karaktär kräver en systematisk ansats. Klimat är en sådan systemisk fråga. Klimatförändringar undergräver det stabila klimat som krävs för mänsklig aktivitet och utmanar därför grunden till framtida ekonomiskt välstånd. Klimatrelaterade risker kan påverka investeringar idag och lösningar på klimatrelaterade utmaningar kan innebära möjligheter att skapa värde i investeringsportföljen. AP6 ska verka för att externa fondförvaltare och bolag ska hantera klimatrisker och bidra till klimatomställningen i linje med Parisavtalet.

Att identifiera relevanta långsiktiga och kortsiktiga målsättningar på hållbarhetsområdet ska vara en naturlig del av det systematiska arbetet med ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande.

Utöver klimat, utgör respekt för mänskliga rättigheter samt ökad jämställdhet och mångfald ytterligare områden som ska vara föremål för långsiktigt kravställande och målsättningar.

Inför investering

För att som investerare i private equity ha möjlighet att uppnå långsiktigt hög avkastning med tillfredsställande riskspridning genom ansvarsfulla investeringar är det av yttersta vikt att välja ut förvaltarteam med goda förutsättningar för ansvarsfullt värdeskapande. AP6:s viktigaste redskap för att uppnå detta är förmågan till urval i kombination med förmågan att påverka. AP6 ska noga utvärdera varje investering utifrån AP6:s uppdrag.

I kontakter med externa förvaltare såväl som vid anlitan av externa rådgivare och konsulter ska AP6 tydligt kommunicera sitt uppdrag, värdegrund och principer för ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande.

Hållbarhetsprövning

AP6 ska inför varje investering genomföra en hållbarhetsprövning som en del i den bredare investeringsutvärderingen. Utvärderingen syftar till att identifiera och utvärdera möjligheterna att hantera hållbarhetsrelaterade risker samt möjligheter att dra nytta av hållbarhetsrelaterade möjligheter. Respekt för internationella normer avseende mänskliga rättigheter, arbetsrätt, miljö och anti-korruption är självklara krav vid alla investeringar som AP6 gör. Hållbarhetsprövningen ska vara del av underlaget för investeringsbeslutet.

I hållbarhetsprövningen ska även bedömas om en investering i allt väsentligt är i överensstämmelse med AP6:s exkluderingskriterier beskrivna nedan.

Tillgångar som fondmedel inte bör placeras i

Respekt för internationella normer avseende mänskliga rättigheter, arbetsrätt, miljö och anti-korruption är grundläggande krav vid alla investeringar som AP6 gör och en del av den hållbarhetsprövning som görs inför en investering, likväl som den uppföljning som görs efter investering. Identifiering av systematisk kränkning av internationella normer ska utgöra hinder för investering om det inte föreligger möjlighet att effektivt åtgärda situationen. Misstanke om ett innehavs potentiella involvering i kränkningar av internationella normer ska leda till åtgärd.

AP6 har identifierat vissa branscher och produkter som AP6 per definition anser vara i strid med, eller riskera kränka internationella normer och som AP6 därför vill undvika såväl direkta som indirekta investeringar i. Dessa branscher och produkter beskrivs i AP6:s exkluderingskriterier och omfattar involvering i vapen, tobak, narkotika, pornografi, termisk kol och oljesand enligt definitioner och gränsdragningar i Appendix. En bedömning av risken för att en investering kan komma att stå i strid med exkluderingskriterierna ska ingå i hållbarhetsprövningen enligt ovan.

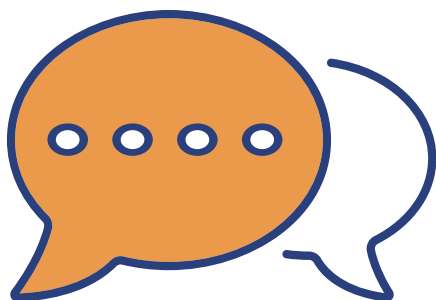

Ägandefas

Att förvalta pensionskapital innebär ett ansvar att noga följa upp de investeringar som görs. I ansvaret ingår att löpande följa upp investeringarnas utveckling och utöva de möjligheter till påverkan som finns. AP6 ska vara en engagerad investerare med en aktiv ansats avseende frågor som kan skydda och skapa värde i investeringarna, samt kan bidra till hållbar utveckling.

Modeller för påverkan och dialog

AP6 ska upprätthålla relevanta modeller och metoder för kravställande och uppföljning avseende innehavens utveckling utifrån finansiella, kommersiella, legala och hållbarhetsrelaterade perspektiv. Möjligheten att påverka ska vara vägledande i utvecklingen av modeller för kravställande och uppföljning. Respekt för internationella normer ingår även i den löpande uppföljningen av portföljen. Om risk för kränkning av internationella normer identifieras i ett befintligt innehav ska åtgärder vidtas. Exempel på åtgärder är dialog med förvaltaren av innehavet och krav på åtgärder.

Rapportering och uppföljning

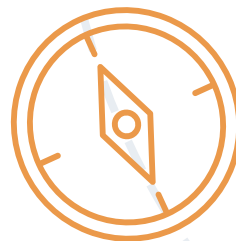
Förvaltares finansiella rapportering och rapportering av hållbarhetsaspekter möjliggör en kontinuerlig bevakning och uppföljning av investeringens utveckling och en uppföljning gentemot uppsatta mål. AP6 ska ställa krav på relevant rapportering i enlighet med vedertagna rapporteringsstandarder på riskkapitalmarknaden. Rapporteringen av respektive innehav ska normalt ske minst en gång per kvartal. Rapporteringen av vissa hållbarhetsaspekter kan dock ske årligen. AP6 ska även efterfråga formell rapportering av innehavens utveckling vid årsmöten och andra informationsmöten riktade till investerarna.

AP6 ska vidare bevaka eventuella incidenter av väsentlig karaktär i investeringsportföljen, via den formella kvartalsrapporteringen eller på annat vis. AP6 ska ta del av rapporteringen och vidta åtgärder vid behov.

AP6 ska ha relevanta interna processer för uppföljning av innehavens utveckling och hålla en hög standard på den interna rapporteringen i syfte att ha goda underlag för beslut och åtgärder.

Likviditetsförvaltning

Att leva upp till rollen som ansvarsfull investerare gäller också för de investeringar som görs inom likviditetsförvaltningen. I AP6:s urval av förvaltare för likviditetsförvaltning ska granskning ingå av arbetet med hållbarhet och ansvarsfulla investeringar. AP6 ska efterfråga tydliga processer för ansvarsfulla investeringar och tydliga kriterier för exkludering av investeringar i kontroversiella branscher, i enlighet med AP6 exkluderingskriterier. AP6 ska ha en kontinuerlig dialog med förvaltarna om hur arbetet utvecklas och vidta åtgärder i fall investeringarna inte lever upp till förväntningarna.

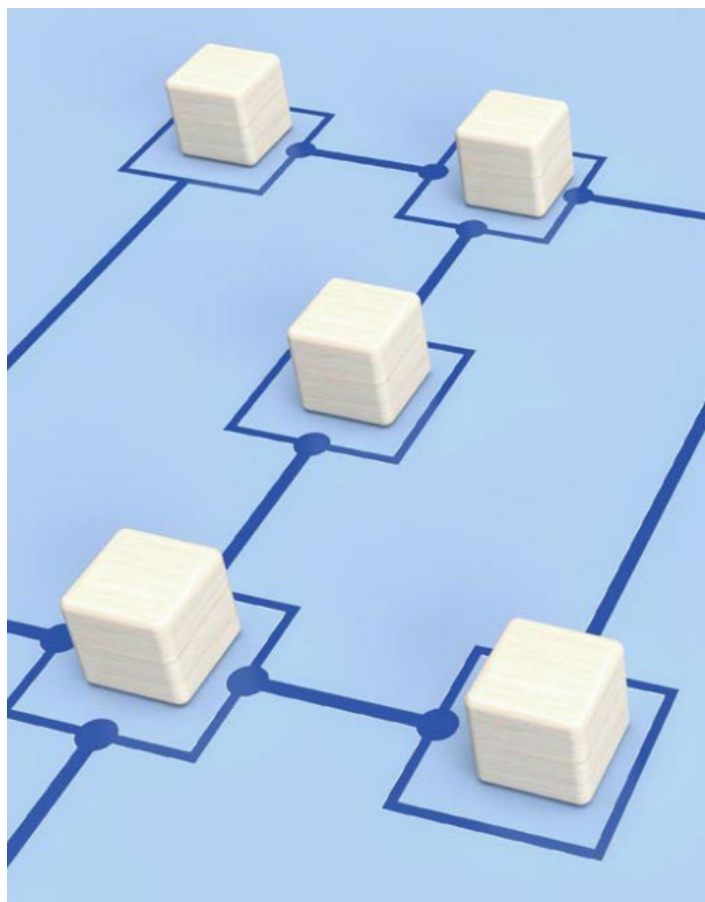

Vägledning vid särskilda förutsättningar

I undantagsfall kan AP6 genom avtal eller styrelseplats ha en direkt möjlighet att påverka ett bolag i investeringsportföljen. I sådana fall gäller särskilda förutsättningar. AP6 har särskilda riktlinjer som omfattar ägarstyrning, styrelseplats eller plats i nomineringskommitté vid sådana investeringar.

Noterade innehav

Om AP6 undantagsvis blir direkt ägare i ett bolag noterat på reglerad marknad, till exempel då ett onoterat bolag noteras, så beaktas god sed på aktiemarknaden i ägarstyrningen och de lagar och regler som gäller på den reglerade marknad där bolagets aktier handlas.

Påverkan genom samarbete

Utöver att arbeta med påverkan i enskilda innehav, ska AP6 samarbeta med andra investerare och intressenter i syfte att stärka arbetet för ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande inom riskkapitalbranschen. Att arbeta för vidareutveckling av bolagsstyrningsnormer, långsiktigt värdeskapande och hållbarhet, samt att skapa kunskaps- och erfarenhetsutbyte med andra investerare och branschorganisationer är en del av AP6:s ansvar och aktiva påverkansarbete. Samarbete kan ske inom ramen för investerareorganisationer, -nätverk eller andra initiativ. Samarbeten i olika former avseende investeringsportföljen ska utgå ifrån AP6:s uppdrag och värdegrund såsom formulerat i denna policy.

Öppenhet gentemot AP6:s intressenter

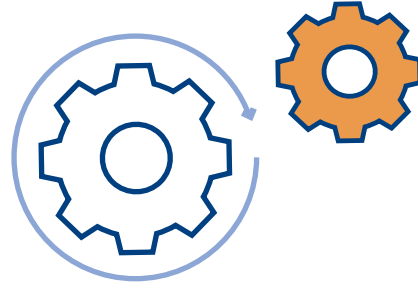
Effekterna av arbetet med att tillämpa policyn ska mätas, följas upp och rapporteras regelbundet. Metoderna för uppföljning ska vara ändamålsenliga samt utvecklas successivt för att möta regelverkskrav och egna ambitioner. AP6 ska i års- och hållbarhetsredovisning rapportera om arbetet med ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande.

Arbetet med att integrera hållbarhet i förvaltningen, vilka mål AP6 har och i vilken mån målen uppfyllts samt hur hållbarhetsarbetet bedrivs i övrigt ska beskrivas i hållbarhetsredovisningen. Hållbarhetsredovisningen ska beakta vedertagna internationella rapporteringsstandarder. AP6 ska samverka med de andra AP-fonderna i syfte att fondernas redovisning ska vara jämförbar i så stor utsträckning som möjligt.

Som statlig pensionsfond är det viktigt att kontinuerligt vara uppmärksam på omvärldens förväntningar avseende en rad olika frågor och hur marknadens förutsättningar påverkar möjligheten till långsiktig hållbar avkastning, även om Lagen om Sjätte AP-fonden ytterst ligger till grund för verksamheten. AP6 ska löpande interagera med intressenter som påverkas av AP6:s verksamhet, respektive som påverkar AP6. AP6 bör med viss periodicitet föra en strukturerad och fördjupad intressentdialog i syfte att informera verksamheten om omvärldens förväntningar.

Ändringar och uppdateringar

Denna policy ska behandlas och fastställas av styrelsen årligen och vid behov revideras. AP6:s hållbarhetschef är dokumentansvarig och ansvarar för att policyn revideras vid behov.

AP6

Policy för ansvarsfulla investeringar
och ansvarsfullt ägande
Sjätte AP-fonden (AP6)

Bilaga till AP6:s Policy för ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande

Exkluderingskriterier för AP6:s investeringsverksamhet

Område	Definition och avgränsning
Kärnvapen	Exkludering av bolag som är involverade i utveckling, produktion, användning, underhåll, distribution, försäljning, import eller export, lagring eller transport av kärnvapen eller nyckelkomponenter som är speciellt utvecklade för kärnvapen
Kemiska och biologiska vapen	Exkludering av bolag som är involverade i utveckling, produktion, användning, underhåll, distribution, försäljning, import eller export, lagring eller transport av kemiska eller biologiska vapen eller nyckelkomponenter som är speciellt utvecklade för kemiska- eller biologiska vapen
Klustervapen	Exkludering av bolag som är involverade i utveckling, produktion, användning, underhåll, distribution, försäljning, import eller export, lagring eller transport av klustervapen eller nyckelkomponenter som är speciellt utvecklade för klustervapen
Anti-personella minor	Exkludering av bolag som är involverade i utveckling, produktion, användning, underhåll, distribution, försäljning, import eller export, lagring eller transport av anti-personella minor eller nyckelkomponenter som är speciellt utvecklade för anti-personella minor
Termiskt kol	Exkludering av bolag om >5 % av omsättningen kommer från utvinning av termiskt kol
Oljesand	Exkludering av bolag om >5 % av omsättningen kommer från utvinning av fossila bränslen ur oljesand
Tobak	Exkludering av bolag som producerar tobak eller tobaksprodukter
Cannabis	Exkludering av bolag involverade i produktion av cannabis eller produkter innehållandes cannabis, i syfte att brukas som rekreationsmedel (d.v.s. ickemedicinskt bruk)

Område	Definition och avgränsning
Vapen (krigsmateriel för strid)	<p>Exkludering av bolag som tillverkar eller säljer vapen, samt bolag som tillhandahåller tjänster till sådan verksamhet</p> <p>Referensen till "tjänster" ovan avser i detta sammanhang (exempelvis och utan begränsning) underhåll, lagring, specialiserade logistiklösningar, design, testning eller utbildning</p> <p>Termen "vapen" avser i detta sammanhang produkter a) avsedda för att döda, stympa eller ödelägga och b) som säljs för militära ändamål</p>
Pornografi	<p>Exkludering av bolag som producerar pornografiskt material</p> <p>Exkludering av bolag om >5 % av omsättningen kommer från distribution av pornografi, vilket omfattar t.ex. följande distributörer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kabel- och satellit TV om pornografiskt innehåll visas • Hotell/turistanläggningar/kryssningsfartyg som tillhandahåller media med pornografiskt innehåll • Specialaffärer (inklusive på internet) för pornografiskt material • Marknadsföring/reklam för bolag som för pornografiskt material <p>Termen "pornografi" avser i detta sammanhang en skildring eller verksamhet av sexuell natur där mänsklig värdighet kränks</p>